

Det intressantaste i inskriften är givetvis det sista ordet 63—69 **ulsunti** (Dybeck: **ulsu . . . im**). Bugge har insett, att det är fråga om ortnamnet Ulvsunda (*in vlphsundæ* 1347, *Ulphsunda* 1389, *wlffsund* 1421). Detta tolkas av O. von Friesen som 'sundet där vargar (bruka) simma över'.¹ Möjligen har namngivningen sin grund i någon händelse, som har timat där en gång i forntiden. Namn sådana som Ulvsund (Ulvesund) och Ulvavad ('vargvadet'), nu Ulva, finnas på flera olika håll, bl. a. ett Ulvsundet mellan Kungsör och Köping, där Hedströmmen utfaller i Mälaren (R. Dybeck i *ATS* 1, 1864, s. 181).

Södra delen av Bromma har ända in i senaste tid i stort sett varit en obebyggd och obruten skogsmark. Denna har förmodligen av bönderna i byarna norrut utnyttjats såsom betesmark. Ulvsundafjärden och Lillsjön, som västerut fortsattes av sankmarker bort mot Judarn, utgjorde ett gott skydd mot boskapens farligaste fiende, ulven. Här har det varit svårt för honom att komma över. Södra Bromma utgjorde genom dessa sjöar och sankmarker nästan en ö för sig. En farlig punkt uppstod vid Ulvsunda, där det blev fast mark på ömse sidor av det smala sundet. Där var det relativt lätt att simma över. Måhända erinrar namnet Ulvsunda om att vargar här ha tagit sig över och anställt skada bland boskapen på de södra markerna.

58. Riksby, Bromma församling, Stockholm.

Pl. 34, 38.

Litteratur: Stockholms Dagblad 7/8 1904; E. Brate, Anteckningar (ATA); H. Rydh o. B. Schnittger, Där fädrens kummel stå 1 (2 uppl., 1928), s. 25 f.; E. Wessén, Runstenarna i Bromma, s. 30 f.; Stockholmstraktens natur- och kulturminnen (1935), fornminnesregistret nr 221.

Äldre avbildningar: Brate 1904 (ATA); Wessén 1931 a. a.

Två runristningar (U 58 och 59) finnas i fast berghäll på norra sidan av vägen Alvik—Ängby, omkring 650 m. V om Lillsjönäs och omkring 300 m. Ö om vägkorset med avtagsvägar till Drottningholm och Bromma kyrka. Hällen ligger i södra delen av en liten bergbacke, som ännu (1939) icke är bebyggd; runt omkring ligger Linnéa kolonistuguområde. Mot S sluttar berget tämligen skarpt ned mot vägen, som här sedan några år går fram i en djup nedskärning. — Strax V om bergbacken har funnits ett gravfält. — Platsen finnes utmärkt på kartan över »Stockholmstraktens natur- och kulturminnen».

Ristningarna upptäcktes år 1904 av en fornminnesintresserad man, typografen G. Ahlbin († 1938). De hade först varsnats av hans barn under bärplockning. Troligen ha de under århundraden varit täckta av jord och mossor och därför ända till senaste tid förblivit okända.

Den vänstra ristningen, som är den största, börjar 55 cm. ovanför markytan. Höjd 1,87 m., bredd (över korsmitten) 1,16 m. Ristningen är tämligen tydlig och väl bevarad. Den smakfulla behandlingen av mönstret och de jämna, säkra linjerna vittna om en skicklig runmästare. På några ställen är dock ristningsytan skadad genom avflagring, varvid även några delar av inskriften gått förlorade.

Inskrift:

× **sihuiþr** × **auk** × **sihrai-r** × **li-u** × **rista** × **stain** × **þi-ša** **eftr** × **sinar** × **fapur** × **sin** ×

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Sigviðr ok Sigræifr letu rista stæin þennsa æftir Sinar, faður sinn.

»Sigvid och Sigrev läto rista denna sten efter Senar, sin fader.»

Till läsningen: Runorna 17, 21 och 35 äro helt borta genom avflagring. Av 26 t återstår

¹ O. von Friesen i *Namn och bygd* 1930, s. 102; J. Sahlgren, *By- och gårdsnamn i Bromma socken*, s. 13 (särtryck ur: *Bromma hembygdsförenings årsskrift* 1935).

endast v. bst, av 27 **a** h. bst jämte en liten del av hst, av 36 **s** mellanstapeln och nedre stapeln. 38 **e** är stunget; däremot icke 43 och 53 **i**.

Om namnet *Sigviðr* se Sö 276, om *Sigræifr* Sö 293 och E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 108, om *Sinarr* U 57. Den *Sinarr*, till vars minne ristningen är gjord, är säkerligen samme man som jämte två bröder låtit resa U 57 över sin fader Björn, som bodde i Ulvsunda.

59. Riksbý, Bromma församling, Stockholm.

Pl. 34, 38.

Litteratur: se U 58.

Äldre avbildningar: se U 58.

Ristningen finnes i samma berghäll som U 58, 2 m. t. h. om denna.

Ristningen börjar 40 cm. ovanför markytan. Höjd 1,07 m., bredd 1,02 m. Ristningen är sålunda nästan rund. Avflagring och vittring ha förstört vissa delar av ristningen; den synes ej heller ha varit särdeles jämnt huggen och är delvis svårläst. Särskilt gäller detta om inskriftens början och slut.

Inskrift:

neistr : lit : rista : runar : þisa : epti · fapur sein : fasta : olf : aik

5 10 15 20 25 30 35 40 45

Næstr(?) let rista runar þessar æptir faður sinn Fasta ...

»Näst lät rista dessa runor efter sin fader Faste ...»

Till läsningen: I första namnet äro 1 **n** och 5—6 **tr** fullt tydliga. Bst i 1 **n** är dock ganska svag; helt uteslutet är icke, att ursprungligen kan ha varit ristat **h**. 2 **e** synes ha en huggen prick mitt på staven. Det följande bör uppfattas såsom två runor **is**, icke såsom **r**, vilket jag tidigare menat. Tydligt stungna äro 24 och 34 **e**. Efter 32 **r** finnes intet sk. 37—44 **fasta : olf** är fullt säkert. Det sista av inskriften är däremot svagt och osäkert, delvis på grund av att stenytan här är ojämn. 45 **a** är dock tämligen tydlig, med kort bst, runan kan därför möjligen vara **e**. 47 **k** är svagt skönjbar och osäker. Av hst synes övre och nedre delen. Bst är mycket otydlig, men något annat än **k** kan ej komma i fråga. Efter denna runa finnes intet, ej ens sk. — Brate: 1—6 **netstr** (»på det första **t** är h. kännestreckket otydligt»); 42—47 **ouf : abi** (»en fåra utgör nedre bistafven i 43 **u**»); efter 45 **a** läser Brate **b** och »ett stycke bortom en korsande slinga» **i** (»en linje som egentligen icke ser ut som de öfriga huggna, enär den är ojämn och krokig, men som dock tyckes böra antagas vara huggen, då dess fåra icke fortsättes öfver slingan på någondera sidan»).

ei förekommer både i 1—6 **neistr** och 33—36 **sein**. I det senare fallet kan det vara kompromiss av skrivningarna **sin** och **sen**. I båda fallen åsyftar det säkerligen icke diftong, utan är ett försök att beteckna ett e- eller ä-ljud. 1—6 **neistr** torde sålunda återge ett *Næstr*. Ett sådant personnamn är annars icke känt, men kan till sitt ursprung knappast vara annat än superlativen *næstr* 'närmast'. — Brate, som läser **netstr**, uppfattar detta som identiskt med isl. *neztr* 'nederst', superlativ av *neðan* 'nedan'.

Efter 37—41 **fasta** läser Brate **ouf : abi**, vilket han tolkar *a Ulfaby* 'i Ulfaby'. »Något Ulfaby finnes emellertid icke uppvisat för denna trakt men kan väl hafva funnits i närheten af det **ulsunti** dat. sg., som nämnes på D 2:29 [U 57] såsom gård och ännu finnes bevarat i Ulf-sunda.» Även om läsningen hade varit riktig, förutsätter denna tolkning, att ett **l** blivit utelämnat mellan **u** och **f**, att **i** står för *y*, att skiljetecknet blivit felaktigt insatt och att prepositionen *a* i denna inskrift blivit betecknad med **o**-runan. Man skulle för övrigt här icke vänta